

به نام خداوند جان و خرد

یادگار زیریران

بر بنیاد متن پهلوی ایاتگار زیریران

رستم مهربان

مهرآبان کی خسرو

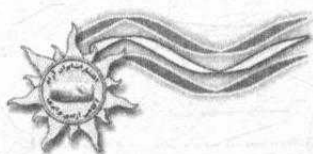
کورش صابحي

امشارات ایران آزاد- جنگ و صلح

نگارخانه اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه	: مهریان، رستم
عنوان قراردادی	: یادگار زریران، بهلوی - فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: یادگار زریران : بر بنیاد متن بهلوی اباتکار زریران/ نوشته رستم مهریان؛ رونوشت مهرآبان کی خسرو؛ [ترجمه] کوروش صالحی.
مشخصات نشر	: مشهد : انتشارات ایران آزاد؛ انتشارات جنگ و صلح، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۵۰ ص.؛ مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۹۲-۳۶۰۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابخانه
موضوع	: یادگار زریران - داستانها
موضوع	: داستانهای حماسی بهلوی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: * Early works to 20th century -- Epic stories, Parthian
موضوع	: داستانهای بهلوی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Early works to 20th century -- Parthian Fiction
موضوع	: کی خسرو، مهرآبان
شناسه افروده	: صالحی، کوروش، ۱۳۵۰ - مترجم
شناسه افروده	: ۸۱۲۱PIR
رده بندی کنگره	: ۶۲/۳۷۸
رده بندی دیویی	: ۵۸۲۰۳۳۹
شماره کتابشناسی ملی	

انتشارات ایران آزاد

انتشارات جنگ و صلح

یادگار زیرآب
نوشته: رستم مهربان
رونوشت: مهرآبان کی خسرو
کوروش صالحی
نوبت چاپ: نخست
بها: \$۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۹۳-۲۶-۹

پیوندها: ۰۹۱۵۹۱۰۵۲۲۰

www.iraneazad.persianblog.ir

email: m.iraneazad@yahoo.com

همه حقوق کتاب برای انتشارات «ایران آزاد» است

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار
۳	ترجمه نوشتار
۲۵	نوشتار اصلی به خط پهلوی
۴۳	منابع شناسی

پیشگفتار

یادگار زیربان از آثار حماسی ایرانی است که در اوستا (آبانیشت، بند ۱۰۹؛ گویشیت، بندهای ۲۹-۳۱) اشاره‌هایی گذرا به آن شده است. این متن یکی از کهن‌ترین متن‌های حماسی و تعزیه به شمار می‌رود که به دوران اشکانی باز می‌گردد، ولی گویا نوشتار نهایی آن در روزگار ساسانی به زبان پهلوی (فارسی میانه) شکل گرفته است. تاریخ دقیقی برای نوشتن آن نمی‌توان مشخص کرد اما برخی پژوهشگران نگارش آن را مربوط به ۵۰۰ میلادی یا کمی دیرتر گمانه می‌زنند. اما بر اساس اشاره‌ای که اوستا به این داستان دارد، بی‌گمان زمان نگارش آن باید بسیار دورتر از این باشد. این قدیمی‌ترین داستان پهلوانی است که به زبان‌های ایرانی برای ما باقی مانده است. این متن در متون پهلوی مانند نمایشنامه و با نثری آمیخته به شعر بوده و بارها به زبانهای اروپایی و فارسی ترجمه شده است. چنان که از متن استنباط می‌شود نویسنده اصلی متن باید رستم مهربان باشد که مهرآبان (مهربان) کی خسرو در دوره ساسانی چنان که خود در پایان نوشتار متذکر شده از روی متن اصلی رو نوشتی تهیه کرده است. زیبایی و گیرایی این نوشتار مرا بر آن داشت تا علاوه بر ترجمه‌ها و نوشته‌های دیگری از این متن، آن را دوباره مورد بازبینی قرار داده و برای خواننده امروز لطیف‌تر و در عین حال ساده‌تر بیان کنم تا خواننده با آنچه که نویسنده در حدود دو هزار سال پیش به رشته تحریر در آورده است، ارتباطی تنگاتنگ برقرار کند. زیبایی و احساس‌های بیان شده در متن از عمق فوق‌العاده‌ای برخوردار است. نویسنده در به تصویر کشیدن صحنه -

های گوناگون مهارت خیره کننده‌ای داشته و حتماً از احساسات عمیقی بر خوردار بوده است. همین موج‌های رنگین احساسی که در متن به چشم می‌آید و احساس می‌شود، مرا بر آن می‌دارد تا بر منظوم بودن آن تاکید بیشتری کنم. صحنه آمدن بستور بر سر پیکر پدر در میدان رزم یکی از بی نظیرترین توصیف‌های نوشتاری به شمار می‌آید که خوانند را با خود به زین اسب می‌کشاند تا با بستور همزاد پنداری کند.

نوشتار در عین سادگی از ساختار قدرتمندی بر خوردار است. نویسنده در هنگام روایت داستان، مفاهیم خاصی را در ذهن خواننده تکرار می‌کند تا او را با خود به دنیای خود ببرد.

این متن یکی از کهن‌ترین نوشتارهایی است که از رستم دستان، کهن اسطوره‌ی ایرانی نام می‌برد. به خوبی می‌توان دریافت که اسطوره‌ی رستم دستکم برای اشکانیان شناخته شده بوده است. از آنجا که داستان‌های رستم در شاهنامه به روزگار کیانیان انتقال یافته چه بسا که این اساطیر در روزگار هخامنشی هم شناخته شده بوده و رواج داشته است.

متن این اثر بی نظیر، آهنگین بوده است و حتماً در قالب شعر نوشته شده است اما برخی محققان مانند نولدکه آن را منشور می‌داند. یادگار زریران در دوره ساسانی باز نویسی شده و متنی که اکنون در اختیار ماست متنی - ست که مهربان کی خسرو چنانکه در پایان متن آمده است، در روزگار ساسانی از آن رو نوشت کرده است.

کوروش صالحی